01/09/2020

Η “Καλή Χρονιά” στην Κάρπαθο και το Κλητούρι της Παναγίας

/ Παράδοση

Ο Σεπτέμβρης της Καρπάθου σίγουρα είναι ο μήνας του Μεσοχωρίου.
Δυο γιορτές, η μια πιο μεγάλη από την άλλη, τραβούν σα το μαγνήτη τους περαστικούς ταξιδιώτες, ενώ οι ντόπιοι δεν προλαβαίνουν να φροντίσουν ολάκερο τον κόσμο τους!
Από τις προηγούμενες ημέρες καθαρίζουν και ομορφαίνουν, όπως λένε, όλο το χωριό και δεν τους φτάνει ο χρόνος.
Το Μεσοχώρι πρέπει να αστράφτει, να λαμποκοπά! Είναι η 1η του Σεπτέμβρη και όλο το χωριό γιορτάζει την Αρχιχρονία!
Το παλαιό Χριστιανικό έθιμο έχει ρίζες που ξεκινούν από τον Μεγάλο Κωνσταντίνο το 312 μ.Χ. τότε ορίστηκε επίσημα η χρήση της ρωμαϊκής “Ινδικτιώνος” για φορολογικούς λόγους ως χρονολογίας και από τότε η εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως μέχρι σήμερα γιορτάζει την 1η Σεπτεμβρίου ως αρχή του εκκλησιαστικού έτους. “Ινδικτον ημιν ευλόγει νέου χρόνου, ώ και παλαιέ και δι’ ανθρώπους νέε”. Μάλιστα πριν από λίγα χρόνια η Ορθόδοξη Εκκλησία όρισε την 1η Σεπτεμβρίου ως ημέρα αφιερωμένη στο φυσικό περιβάλλον.
Η Ινδικτιώνα έγινε αποδεκτή τόσο στην Ανατολή όσο και στην Δύση. Την χρησιμοποιούσε και το Ανώτατο Δικαστήριο του παπικού κράτους μέχρι και την

κατάκτησή του από τον Μεγάλο Ναπολέοντα το 1808.
Η “Πρωτοσετεμπρία” στο Μεσοχώρι της Καρπάθου είναι μια ξεχωριστή γιορτή που χάνεται στον χρόνο. Αναφορά σε αυτήν κάνει ο Μ. Μιχαηλίδης Νουάρος, αλλά για το θέμα ξεχωρίζει ο πολυγραφότατος Μεσοχωρίτης καθηγητής Μηνάς Γεωργιάδης που περιγράφει την “Αρτσιχρονιά” έχοντας αρχή τις βιωματικές εμπειρίες του.
Όπως έγραψε ο λυκειάρχης, η ημέρα ξεκινούσε με την ευλογία των σπόρων και των καρπών που μετέφεραν οι γεωργοί μέσα στην Παναγία τη Βρυσιανή. Μάλιστα εκείνα τα χρόνια ακόμη δεν είχε ολοκληρωθεί η κατασκευή της και γινόταν αγώνας για την αποπεράτωση της.
Από τότε οι γυναίκες του Μεσοχωρίου είχαν ένα ιδιαίτερο και σπουδαίο ρόλο, τόσο στη προετοιμασία όσο και την ημέρα της γιορτής, αφού φρόντιζαν όχι μόνο το σπιτικό τους, αλλά έδιναν και σε όλο το χωριό το γιορτινό χρώμα.

«Λαντούριζαν νερό στις στράτες, πότιζαν αλιτάνες και γλάστρες, άσπριζαν τα στενά και γέμιζαν λουλούδια κάθε κρυφή και φανερή γωνιά του όμορφου χωριού τους», έγραφε για το χωριό του και χαιρόταν ο Μηνάς Γεωργιάδης.
Και σήμερα το Μεσοχώρι έχει την τιμητική του, την πιο ξεχωριστή θέση σε όλη την Κάρπαθο.
Η Θαυματουργή εικόνα της Παναγίας πηγαίνει σε όλα τα σπίτια και τα ευλογεί μάλιστα από το ένα σπίτι στο άλλο την κρατούν στα χέρια οι γειτόνοι, ενώ τα κεράσματα, οι ευχές για την Καλή Χρονιά και τα χαμόγελα έχουν την πρώτη θέση.
Δεν είναι όμως μόνο η πρωινή Ευλογία της Παναγίας για την Αρχιχρονιά, στα πιο παλιά χρόνια η μάνα ή οι συγγενείς έφερνε ένα πανιέρι με γλυκά και φρούτα στο νονό (τατά) του παιδιού της, και εκείνος επέστρεφε το πανιέρι γεμάτο με δώρα για το βαφτιστήρι του.

Η Πρωτοχρονιά του Μεσοχωρίου έκλεινε με το “κλητούρι της Παναγίας” το επίσημο εκκλησιαστικό δείπνο που δινόταν στη Χάρη της.
Σήμερα, αν και υπάρχουν κάποιες αλλαγές στην διαδικασία, αυτή η γιορτή κρατά την ιδιαιτερότητα της. Μάλιστα το απόγεμα της “Πρωτοσετεμπρίας” όλοι οι Μεσοχωρίτες βρίσκονται στο εκκλησιαστικό μέγαρο και κάνουν την προσφορές τους για την μεγάλη γιορτή που ακολουθεί, της Παναγίας της Βρυσιανής στις 8 του Σεπτέμβρη.
Κάποιοι προσφέρουν το κρέας, ενώ κάποιοι άλλοι θα δώσουν το ρύζι, τα σαλατικά, το κρασί και ότι άλλο είναι απαραίτητο για το μεγάλο τραπέζι που θα δοθεί για όλους όσοι βρεθούν στο Μεσοχώρι. Αλλά δεν είναι μονάχα αυτά, κάποιοι πρέπει να προσφέρουν τους εαυτούς τους, το χρόνο τους. Αυτοί θα μαγειρέψουν, θα σερβίρουν και θα φροντίσουν να πετύχει η μεγαλύτερη γιορτή του Μεσοχωρίου.
Αν κάτι κάνει εντύπωση και από την πρώτη στιγμή ξεχωρίζει είναι η αγάπη το πάθος των Μεσοχωριτών για το χωριό τους. Υπερασπίζονται με σθένος τον τόπο

τους και όταν το καμαρώνουν γελάνε και χαίρονται ακόμη και τα μάτια της ψυχή τους.

Μιλούν για τα θαύματα της Παναγίας της Βρυσιανής, λένε μάλιστα ότι το τελευταίο από αυτά έγινε μόλις πριν λίγα χρόνια, Ήταν Δεκαπενταύγουστος και το καντήλι Της άναψε μοναχό του!

Οι Μεσοχωρίτες δεν ξεχνούν τα καλέσματα, προτείνουν σε όλο το νησί να περάσει μια βόλτα από το χωριό τους, να κάνει μια προσευχή και να χαρεί το μεγάλο αυθεντικό παραδοσιακό γλέντι.
Πράγματι ένα πέρασμα από το Μεσοχώρι και το πανηγύρι της Βρυσιανής στις 8 του Σεπτέμβρη είναι ξεχωριστή και σίγουρα αξέχαστη εμπειρία. Πέρα από την πίστη, άλλωστε ο καθένας μας την νιώθει και τη βιώνει διαφορετικά, η φιλοξενία στο γραφικό Μεσοχώρι κάνει τον προσκυνητή, Καρπάθιο ή περαστικό, να αλλάζει το πρόγραμμα του.
Αν λοιπόν χάσετε την Αρχιχρονιά μην ανησυχείτε, το Μεσοχώρι και η Βρυσιανή μας περιμένουν στις 8 Σεπτέμβρη κι αν δεν γίνεται φέτος μπορούμε να κάνουμε ένα τάξιμο για την επόμενη!

Πηγή: karpathiakanea.gr/ Μανώλης Δημελλάς